

ÖNSÖZ

Amerikan edebiyatının en önemli eleştirmenlerinden biri olan Harold Bloom'un editörlüğünü yaptığı inceleme eserinin ilk cümlesi şöyle başlar: “*Muhteşem Gatsby*'nin yirminci yüzyılın en büyük Amerikan romanı olarak sadece birkaç nadide rakibi vardır; şüphe yok ki bunlar arasında Faulkner, Hemingway, Cather ve Dreiser'in eserleri de dahildir.”¹ T. S. Eliot ise eser için Fitzgerald'a yazdığı mektupta Henry James'ten bu yana Amerikan romanının attığı ilk adım olduğunu ifade eder. *Muhteşem Gatsby*, Amerikan edebiyatında ya da İngiliz dilinde yazılmış en iyiler listesinde her zaman yer bulmuş bir eser olarak karşımıza çıkar. Günümüze kadar popülaritesini hiçbir zaman yitirmemiş olan bu kısa romanı muhteşem kılan şey nedir? Tabii ki bu sorunun cevabını araştırırken yazara, yazarın yaşadığı döneme ve esere bakmak gerekecektir. Ancak bunu yaparken esere dair herhangi bir detay vermeksizin okurun karar vermesini beklemenin daha iyi olacağını ümit ediyoruz.

Francis Scott Fitzgerald'ın tüm hayatını burada anlatacak değiliz ancak 24 Eylül 1896 yılında doğduğunu ve küçüklüğünden beri yazar olmak istediği bilinmektedir. 1913 yılında Princeton Üniversitesine girer. Aslında istediği Yale Üniversitesidir ancak daha sonra Princeton çalışmaları için daha uygun olduğunu anlar. Hiçbir zaman mezun olamaz. Askere yazılır, Hemingway'den farklı olarak herhangi bir savaşa katılmamıştır. Fitzgerald bir dans esnasında müstakbel eşi Zelda ile tanışır ve bu, ilk görüşte aşktır ama Fitzgerald biyografisi yazarların çoğu için Zelda da kendisin-

---

1. Bloom, Harold. (Ed.) (2006). *Bloom's Guides: F. Scott Fitzgerald's The Great Gatsby*, New York: Chelsea House, s. 7.

den etkilenmiştir. Gelgelelim ordudan ayrılan ve Zelda tarafından umut vadetmediği gerekçesiyle reddedilen Fitzgerald reklamcılık işine girer. Daha sonra, 1919'da ilk romanı *This Side of Paradise*'ı (Cennetin Bu Yakası) yayımlatmayı başarır ve haftasına evlenirler.

İlerleyen dönemlerde iki kısa hikâye kitabı –*Flappers*² and *Philosophers* (Özgür Kadınlar ve Filozoflar)* ve *Tales of the Jazz Age* (Caz Çağı Öyküleri) ile bir romanı *The Beautiful and The Damned* (Güzel ve Lanetli) basılır. Çift St. Paul'de yaşarken gürültülü partiler vermeleriyle biliniyor. 1922'de yeni evlerinin bulunduğu bir köy ve yarımada olan Great Neck, romanın kurgusal mekânı West Egg için ilham kaynağı olur. Fitzgerald 1924'te Fransa'dan ayrıldıktan sonra *Muhteşem Gatsby*'i kaleme almaya başlamıştır. Zelda'nın Fransız bir pilotla aşk yaşadığı dedikoduları da romanda bir karşılık bulur. Ancak Gatsby'nin âşık olduğu Daisy Buchanan karakterinin Fitzgerald'ın 1914'te tanıştığı varlıklı bir ailenin kızı olan Ginevra King olduğu iddiaları da yersiz değildir. Zira tanıştığı dönemde kendisinin henüz ünlü olmadığı ve “hayallerini gerçekleştirmek için yeni bir kişilik ödünç aldığı”³ düşünüldüğünde Gatsby karakterine ilham olduğu görülecektir. 1925'in Nisan ayında *Muhteşem Gatsby* okurlarıyla buluşur. İlk dönemlerde istenilen satış rakamlarını yakalayamayan roman daha sonraki yıllarda klasikler arasına girmeyi başarmıştır.

Her şeyden önce *Muhteşem Gatsby*'yi herhangi bir döneme veya edebi türe yerleştirmenin zorluğuyla karşılaşırız. Bazı eleştirmenlerce bu kısa roman Fitzgerald'ın adlandırdığı Jazz Age'i⁴ en iyi anlatan dönemsel bir eserdir. Tema yönüne vurgu yapan eleştirmenler için ise eser tam olarak ‘Amerikan rüyasının çöküşü’nü⁵ anlatır.

2. Birinci Dünya Savaşı ve sonrasında geleneklere bağlı kalmadan yaşamak isteyen özgür genç kadınlar topluluğu için kullanılan bir sözcük.

* Ülker İnce'nin çevirisiyle *Uçarı Kızlar ve Filozoflar*. — Ed.N.

3. Bloom, *age*, s. 15.

4. 1920'lerde başlayan caz müziğinin ve dans türlerinin dünya çapında üne kavuşan dönem. New Orleans'ta başladı ve popüler kültüre etkisi uzun yıllar devam etti. Fitzgerald *Caz Çağı Öyküleri*'nde bu terimi ilk kez kullanmıştır.

5. Bewley, Marius. (1954). “Scott Fitzgerald's Criticism of America”, *The Sewanee Review*, 62(2), s. 223.